

Olev Remsu

Väikelinna baabad

Toimetanud Armand Torm
Kujundanud Virge Ilves

© Olev Remsu
© Tänapäev, 2017

ISBN 978-9949-85-189-8

www.tnp.ee
Trükitud trükikojas Printon

*

Kui lubate, siis esmalt tutvustan ennast – mina olen Näuka-Vaska, teie alandlik teener, selle loo jutustaja. Praegu leban ma kevade esimesel suve moodi päeval Mereranna tee 24 individuaali aiapostidel, ei tuku, hoopis karauulin oma valvsate silmadega ümbrust.

Et kuidas ma välja näen, jah? Aga palun – olen veidi heledamat sorti rebase karva, kõhu alt valge. Mul on pikad vurrud, kaks antennikimpu, need toimivad infosensoritena. Olen pirakas vooster, kaalun ligi pool puuda, kuid mu keha on lihaseline, sportlik. Ei grammigi rasva! Ideaalne oma soo esindaja. Jah, mul on kaks põhinime, eesti nimeks on Näuka, selle võtsin ma endale ise, kui ma Leningradist Eesti poole tulema hakkasin, ikkagi lõimuda vaja, eks ju? Mu vene nimeks on Vaska. Aga oh sa tuline jutt, kuidas mind on kutsutud! Sellest ei tahaks rääkidagi, kuid objektiivsuse nimel pean ma seda tegema. Muidu mõtlete, et jutustan ainult sellest, mis mind kiidab.

Inimeseloom on juba sihuke imperialistlik elukas, kes peab kõiki ja kõike ümber ristima, nii teeb ta asjale märgi ning olemus muutub tema jaoks märgiks. Nii on ta asjad endale kahmanud, nagu näiteks minu, kuigi mina pole mingi asi. Tohoh pele, milliseid absurdseid nimesid on mulle pandud: Qiizu, Custy ja Tuustu-Nuustu, Kilu, Luutz, onu Gogol ja need pole veel kõige ebaesteetilisemad. Aga näiteks Takso? Jah, meie väikelinnas on üks kollane takso. Aga mina ei ole kollane, vaid punakas! Sorru? Et kuulda, ega Sorru sinna ei pissi, kus kükitab. Ja Käbi? Viimase järel lapsed kohe kisavad – häbi, häbi, püksis käbi! Niisuguseid väarikaid, nagu Lõvikuningas Sheba, Mihkel von Albert, Lord, Tiiger või King, pannakse paraku haruharva. Ütle mulle, mis nime sa mulle paned, mina ütlen sulle, mis inimene sa oled! Inimene on juba sihuke

kadedusehunnik, tal lihtsalt lõikab läbi, kui ta teist tunnustab, ta arvab, et siis võetakse tal tükk küljest.

Oma laste, lastelaste, laste... laste nimedest ma parem ei räägigi, üks jubedus teise otsa. Ja põhinimed, kust need pärit on? Üks põhinimedest, nimelt Vaska? Jah, ma olen poluvernik, pooleldi õigeusklik, pooleldi luterlane, pooleldi venelane, pooleldi eestlane.

Kunagi oli poluvernik söimusõna, kuid kõik muutub. Ka setu oli vanaasti söimusõna, nüüd on see kiidusõna. Usun, et poluvernikuga läheb samuti.

Küllap jääb teil suu tükiks ajaks imestusest valla, kui te teada saate, kust ja kuidas Vaska tuli. Arvatavasti ei usu te seda, kuid tõde ei taheta enamasti ikka uskuda. Vaska on keisri pandud nimi. Vabandust, keel komistas, eksisin tsipa – hoopis keisrinna pandud nimi. Kuidas siis nii?

Revolutsiooni ajal elasin ma Jekaterinburgis, olin Uurali kass. Käisin tihti kaupmees Ipatjevi majas, kus hoiti vangis ekskeiser Nikolai II ning tema kõrgeaulist abikaasat, keisrinnat Aleksandra Fjodorovnat ja suurvürstitaridest-suurvürstist lapsi.

Ma pole kellegi poputusese, põlgan inimimperialiste, kes püüavad kassisugu hellitamisega enda külge aheldada. Olen vaba loom, ma pole sündinud silitamiseks! Teiselt poolt mõistan, et minuga koos hellitatakse ka iseennast ja kuna keisriperekond oli väga raskes olukorras, siis lubasin ennast pikalt paitada. Kaastunne lisab helgust maailma ka kõige ängistavamal ajal.

„Vaska, Vaska,“ ütles Tema Kõrgeausus keisrinna Aleksandra Fjodorovna.

„Vaska! Nii ilus nimi! Just selle punase irvnäo jaoks!“ ütles Tema Hiilgus tsareevitš Nikolai Aleksandrovitš.

„Lihtsalt suurejooneline nimi!“ kiitsid suurvürstitarid Olga, Tatjana, Maria ja Anastassia.

„Olgu ta siis Vaska, kui ta seda tahab,“ langetas lõpliku otsuse keiser Nikolai II.

Keisri sõna on seaduseks. Aga keisrinnale kuulub autoriõigus.

Niisiis, ma lesin Mereranna 24 aia peal, lasen kevadpäikese kiirtel end silitada. Meie, kaslased, oleme ju lõunamaa loomad, meile on soojus nahkamööda.

Mida ma näen?

Neli hruštšovkat kõrguvad mu ees otse mere ääres, siit läheb piir mõnusate, madalate individuaalide – kasutan täiesti teadlikult seda muistset sõna – ja hallvalgetest telliskividest kastmürakate vahel.

Just nimelt kõrguvad! Need neljakorruselised jubedused tunduvad justkui Gulliverid liliputtide maal. Nende üksluistes tumevalgetes seintes mustavad aknad, mis meenutavad kahuriavasid kindlusemüürides. Oo milline õudus, kui keegi hakkaks tulistama. Kelle pihta siis? Varblaste või minusuguste punakate kasside pihta, keda hiilib ja peesitab siinkandis terve leegion. Meie, kassid, kõik laseme keksijail hüva maitsta. Aga ettevaatust, siitkandi varblased on keemiamürki täis! Tihased on tervislikumad.

Mis ma siin ikka hiilin nagu kass ümber palava pudru, ütlen kohe välja, et ma olen pesuehtne al fakouts, meie väikese linnakese kassiterritooriumi ainuperemees. Need hiilijad ja peesitajad on kõik minu veresugulased. Mina olen andnud kõikidele siinsetele varblasekrabajatele ja hiireõgijatele punaka karvastiku.

Mis seal salata, olen suurepärase väljanägemisega. Et kes see ikka oma saba kergitab peale sabaomaniku enda, eks ole... Natuke sabast ka. See on mul valgevöödiline, meenutab nõukaaegse autoinspektori sau. Kontrastvärv pole siiski must, vaid kollane, mis teinekord päikesepaistes justkui leegib. Geeniteadlased võiksid uurida, miks minu loendamatu järglaste saba on kriipsupealt samasugune? Mis võim ja vägi on minu sees?

Aia peal saba liigutades suunaksin ma nagu liiklusvooge, ainult et tõnts inimsilm ei fikseeri, kes liiguvad – inglid, kratid, puugid või näiteks kogu esimene teispoolsus? Ja mina vastutan liiklust reguleerides, et see teise teispoolsusega kokku ei põrkaks. Inimene arvab, et see, mida ta näeb, on see, mida ta näeb, ning seda, mida ta ei näe, polegi olemas. Mina kedagi veenda ei ürita, jääge oma liistude juurde!

Niisiis, mina võin oma sausabaga planeete liigutada, näidata kõikidele horoskoobi-umbluutajatele pikka nina.

Et mida ma siin aia peal teen? Karauulin, nagu juba ütlesin. Siit on hästi näha, kellega saaks uue pesakonna järglasi teha. Isase normaalsed instinktid, eks ole.

Nüüd pean ma end edasi nihutama, kuna ühe hruštšovka vari on jõudnud minuni. Oeh, kuidas ei viitsiks! Aga jahedus on niru, tõmbab judina üle kere.

Nende varjutajate aadressid on Mereranna 24a, Mereranna 24b, Mereranna 24c ja Mereranna 24d ning tegelikult pole need üldse hruštšovkad, vaid hoopis brežnjovkad ehk Brežnevi ajal ehitatud majad. Inimesed kutsuvad neid hruštšovkadeks, aga need mürakad on tüki maad etemad kui Nikita Hruštšovi aegsed. Kes aga seda õigemalt terminit teab? Ainult vähesed erialainimesed, sedagi pigem omakeskis. Näiteks insener Pärt Mäestu, keda mina kutsun herr Pärdik, ja lennuväljaohvitser Vitali Timofejevitš Kolin, keda mina kutsun onu Vitjaks, ütlesid alati brežnjovka. Aga nemad on kahjuks surnud. Nende lesed, frau Vaike ja tädi Ljuba ehk Ljuba-tädi ehk Ljubov Vladimirovna Kolina on elus, kuid nende keel ei paindu kasutama õiget oskussõna.

See oli oma nelikümmend aastat tagasi, õndsas Leonid Iljitš Brežnevi ajal, kui Mereranna tee 24 individuaali aiast lõigati kolmveerand maha ning ehitati sinna esimene hoone, Mereranna 24a. Just selles individuaalis elasid Pärt ja Vaike Mäestu koos oma poja Assariga. Täna seks on sinna jäänud ainult frau Vaike. Mida sellest arvata? Naaberadasidki kärbiti koledal kombel ja püstitati sinna mürakad aadressiga Mereranna 24b ja Mereranna 24d, kuid loomulikult ei teinud see meelt etemaks. Jõhker tegu, ei muud. Kolmveerand saaki jäi Pärdil ja Vaikel korjamata (Assar niikuinii ei viitsinud köögiviljaaias rühmeldada), lisaks töid korrusmajad kaasa üleüldise tumeduse-hämaruse, porgandid-kaalikad-kapsad ja aiamarjad valmisid hiljem ning sisaldasid vähem tervist.

„Taimed on valged, aga peaksid olema rohelised!“ kaebas frau Vaike.

„Ussidki on valged. Valget ussi ei taha sul viimane kiisapoeg kah,“ ütles herr Pärt.

„Valget teeb pimedus, hallust hämarus,“ filosofeeris hipi Assar, kes oli maja tagauksele suitsu tõmbama tulnud.

Mida nädal edasi, seda madalamat hinda maksti turul köögiviljade eest. Kas keegi tasus neile selle kaotuse? Ei.

Mulle jagasid majaehitajad heldelt toekaid viinereid, sekka ka sardelle, ainult nende naljad olid müürsepalikud. Kes ütles, et neli müürseppa mõistavad nalja märksa rohkem kui neliteist ministrit? Aga ehitusel oli paarkümmend müürseppa, järelikult sai nalja mitmekümne ministri jagu. Nad sidusid mulle kaela Balti mere Punalaevastiku lipu, dresseerisid mind tagakäppadel käima ja parema esikäpaga kulpi

viskama, kui nende ühesilmaline brigadir Andrei Rozenfeldt hüüdis: „Služu Sovetskomu Sojuzu!¹“ Sellest Rozenfeldtist, kui ta tänaval kõndis, polnud eemalt aru saada, kas ta hoiab oma kõveriti käes jäätist või piipu, külma või tulist, kui lähemale jõudis, siis said aru, et ikkagi jäätis, sest kes siis piibuga uulitsal liigub.

Müürsepad hüüdsid mind Rõžikuks, see on vene keeli Punapea, et te teaksite. Heal lapsel ikka mitu nime. Hea ma iseenesestmõistetavalt olen, kuid laps sadakond aastat mitte. Õige kass on demokraat, õige kass ei ole kollaborant ega löö kulpi.

Mis Rozenfeldti silmaga juhtus?

„Soomlane laskis pihta,“ rääkis ta ikka. „Sommidel olid kohe silmadele spetsialiseerunud snaiprid. Need raisad kükitasid puu otsas peidus, nagu keegi silma hakkas, nii kõrvetasid. Sellepärast me Soome metsast lagedaks tegimegi.“

Ma ei usu, et tal enne sõda oli kolm silma, aga teinekord rääkis ta, et ühe silma torkas tal välja täägivõitluses rumeenlane. „See juhtus Odessas nendel suurtel treppidel, mida kinos ikka näidatakse. Ma võtsin siis selle rumeenlase, tõstsin ta üles nagu jahukoti ning viskasin trepist alla. Andis vennikesel ikka veereda. Kolks ja kolks, kuniks eluke lännu.“

Müürsepad on lahke ja tore rahvas. Ja vorst oli neil puhtast lihast, väga tervislik, mitte nagu praegu. Millest praegune ongi? Paberist? Papist? Igatahes on praegune tunduvalt antisanitaarsem kui varblased. Ja seda nimetavad nad progressiks.

Siiski tuleb tähendada, et neil majamürakailgi leidub positiivseidki aspekte. Näiteks keskküte, näiteks katlamajad. Kolm-neli kuud on siinkandis lumi maas ja tolle valge vaiba peal ikka ei pikuta. Ja vihm ja rahe, teinekord sajab justkui pussnuge, mis võivad su silma peast välja torgata. Kuid soojatorud majade all on taeva kingitus, peab vaid Jehoovat paluma, et mõni pahatahtlik tüüp keldri õhuauku kinni ei topi.

Olgu siinkohal teile selgituseks ka asjaolu, kust ma kõike seda ja paljut muudki võtan.

Ennast ma juba kirjeldasin: punakas, lihaseline, sportlik, suurepärase väljanägemisega, kindlasti mäletate. Andsin ka mõista, et mu vurred on infosensorid. Aegade jooksul olen ma saanud vaarvaarvaar... vanaisaks, minu mitmes astmes kutsikaid leidub enam-vähem kõik-

1 Vn k 'Teenin Nõukogude Liitu!'. *Toim*

jal, nemad annavad mulle teavet, kuidas elatakse, mida räägitakse ja mõeldakse, mida mäletatakse.

Kutsikad?

Mind riivab üpris teravalt asjaolu, et üldiselt on loomapoegadel eesti keeles omad nimetused, näiteks varsad, vasikad-mullikad, põrsad, tibud ja mis kõik veel, ainult kassid on ülekohtuselt ilma jäetud. Nii ma otsustasingi keelt täiendada ja neid igavesi lontrusi penirajakaid karistada ning võtsin sõna kutsikad enda poegade jaoks. Kutsikad on minu isiklik agentuur, nemad orgunnivad mulle mitmelt poolt telepaatiabriifinguid, läkitavad steitmente, neid läheb mul vaja oma mõlgutuste tõesuse ja hinnangute adekvaatsuse pärast.

Lisaks sellele olen ma armastanud kõiki neid kohti, kus mul oma ülipikas elus on tulnud viibida, neisse on jäänud minu hing ning seal sed hingereликтidki varustavad mind, superhinge, infoga, mis toimub kohapeal. Mul on võime lugeda teiste mõtteid ka kauge maa taha, ma tean isegi seda, mida teie praegu minu pajatustest arvate.

Ma olen konservatiiv, tütardest ma ei hooli. Emaste mureks olgu *Kinder*, *Küche* ja *Kirche*, nemad ärgu toppigu oma nina tähtsatesse asjadesse. Nii on piibliski ilusti kirjas.

Niisiis, seda pikka lugu jutustan mina, Näuka. Enne, kui mõttelõnga lahti kerin, kaalun sügavalt, mida tasub rääkida ja mida mitte. Mu mälumaht sisaldab vähemalt triljon bitti, ma ei saa seda kõike teile organiseerimatult ette paisata. Enne mõtlemist pesen käpaga hoolsalt nägu, sest mõtted olgu puhtamast puhtad, need säragu prillikivina.

Majamürakate juurde jäime. Need kahuriavade moodi akendega müürid lasid Nõukogude ajal endale riigi raha eest ehitada kalurikolhoosi, KEKi ja MEKi ülemused, täite- ja parteikomitee inimesed ning elasid seal nagu kuninga kassid. Käsk kõlas, et kümme protsenti kortereist peab automaatselt antama sõjaväele, muidu ei lubatud kaevata vundamendiaukugi, ja sealt tulid need helded ohvitseride pered, Ljuba-tädi ja onu Vitja (Mereranna 24a), Dorofeja Jakovna Bogoslovskaja ja Sergei Ignatjevitš Bogoslovski (Mereranna 24b), Tatjana Georgijevna Šapošnikova ja Fjodor Fjodorovitš Šapošnikov (Mereranna 24c), kes kõik on ja olid helde käega, söögipoolisega ei koonerdanud. Üksvahe oli mul koguni kuus toidutaldrikut. Jumala eest, mina Nõukogude korda tagasi ei igatse, ent oleksin silmakirjalik, kui jätaaksin ütlemata, et Kaluuga kondenspiim oli ikka üle prahi. Kaspia must

kalamari viis keele alla! Ja kõige paremini mekkis Baikali järve omul. Jah, ka sellise delikatessiga raatsisid need lennuväelased, nii piloodid kui ka maapealne seltskond, nende naised ja lapsed mind kostitada! Eks neil oli ka kergem, lendasid kohale, läksid turule, ostsid lennuki head-paremat täis ning tulid tagasi. Õhusõit on kaubavõit!

Mina olen muuseas Uurali päritolu, nagu ma olen vist juba öelnud, nii-öelda sisserändaja, minu sadakond kassikutsikat on sisserändovnitšid, leidub sisserändovnaidki. Ma olen sündinud Jekaterinburgis, kus pakane ninaotsatilga paugupealt purikaks külmetas. Mulle istub kauge kraam.

Sadakond kutsikat? Maa tuleb täita lastega, nagu laulis meie rahvuspoet. Tõenäosusteooria järgi rohkemgi kui sadakond, sest üks nende poegade hulk kasva eksponentsiaalselt. Kas mäletate valemit $y = ax^x$? Niisiis, kui mul oli neli kutsikat, siis varsti – kassi kande kahte kuuda, ütleb vanarahvas – oli neid kuusteist ja siis, näiteks aastate pärast, ma tunnen küll väga suuri arve, ent praegu ei viitsi ma tühja-tähja pärast ajusid ragistada, juba miljoneid. Mina täidan looduse ja rahvuspoedi seatud püha kohustust, ma olen surmkindel, et võin oma punavalget sabasaua uhkelt püsti hoida. Mul on ainult suur mure, et tänapäeva kõutsid on kasina potentsiga, sellest annab tunnistust vaikus märtsi-õhtute tänavail ja aedades. Pole kuulda võitlushääli, pole näha isaste duelle oma desoksüribonukleiinhappe igavikustamise nimel. Ma ei taha, et õilis kassisugu hääbuks. Ka Charles Darwin käskis teha kõik liigi säilimiseks ja levimiseks.

Majade katuselt, kuhu mul on oma kontrollreididel tihti asja, saab pilgu visata kaunile lahele, kus kolletavad-rohetavad kõrkjalaiud ilma-tu hulga kisakajakatega, kes praegu, kevadel käratsevad ja tülitsevad, kui isakisakajakas näppas naaberpesast rookõrre oma kaasa jaoks, et proual oleks hea pehme mune haududa ning seejärel õdus tibude eest hoolitseda. Mulle meeldib vaadata, kuidas kirikuvaresed jakakaid rannakividelt minema peletavad ja ise sinna puhkama maanduvad. Mustade ja valgete, põrgu ja taeva igavesest ajast igavesti kestev sõda, kui anda nähtusele filosoofiline dimensioon. Ja kirik on põrgu poolt, eks ole. Aga kuidas võikski see teisiti olla, kuna Jehoova ei ole meile öelnud, milline peab kirik nii ehitise kui ka organisatsioonina välja nägema ning kas neid asju on meil üldse vaja? Mõlemad tegi inimene, et hoida kümne küünega kinni võimust.

Lõbus on vaadata, kuidas kisakajakad sugutavad. Isane lendab emasele selga, karjub, et kogu maailm kuuleks ja vaataks, et voh kui kõva poiss ma olen, ning vehib hullult tiibadega. Kes siis sel ajal tiibadega vehib? Kas te teate ühte kassi, kes õndsas hetkel tiibadega lahmiks? Mina mitte. Ent ma lausa jumaldan tibusid, need on pehme, apetiitliku lapselihaga. Seevastu vihkan ujumist. Olgu siinkohal tunnistatud, et noores põlves, kui ma veel Jekaterinburgis elasin ja sealt Leningradi kolisin, oli minu salaunistuseks lendama õppida. Alles nüüd, küpses eas, olen mõistnud, et praegusel geoloogilisel kainosoikumi ajastul on see absoluutselt võimatu. Dinosaurustel kulus mitukümmend miljonit aastat, enne kui neile tiivad kasvasid ja mõnest neist linnud said, meil, kassidel, läheb see asi kindlasti kiiremini, aga ikkagi... Peaks mister Darwinit paluma, et ta evolutsiooni tempot tõstaks. Tõesõna, mul käivad kisakajakate poegade peale neelud, ent ujuda ma ei ihale, selle ütlen ma ausalt välja.

Laidude vahel ujuvad suursugused luigid, kaelad nõtkelt kõveras otsekui selle elegantse teekannu tila, mille Ljuba-tädi ja onu Vitja endale lennukiga Samarkandist tõid. Kuus-seitse halli poega libisevad koos vanematega üle vee. Limpsan oma roosa keelega üle suu, see toob mälust keelele palderjani meki. Näu, metsikult kaif! Seda tilgutab mulle oktoobri-, mai- ja võidupühal onu Vitja, hea südamega inimene. Siiski pole vähimatki mõtet küttida luigepoegi, kuni Darwin pole sulle tiibu andnud. Pealegi on pojad kõige turvalisemas paigas, ema ja isa vahel.

Jah, teinekord viskab evolutsioon vimkasid. Loodan väga, et mina saan tiivad, ent tolleks kaugeks tulevikuks võivad luigid olla muutunud sarvilisteks elukateks, kes lendkassidele valusaid hoope jagavad. Ma ei kaldu küll pessimismi, ent tõden, et kõike võib juhtuda.

Ma olen alati mõelnud, kuidas luigid teavad igal kevadel nii täpselt tulla. Kohe, kui lahel lahvatavad esimesed jäävabad augud, on nad kohal. Kas nad saadavad ette maakuulaja, täpsemini veekuulaja, kes olukorraga tutvumas käib ning seejärel parve informeerib, kuidas lood on?

Ühel aastal ei viitsinud parv luiki ära lennata. Vahtisid siin pool talve. Ja siis kärgatas krõbe pakane nagu välk selgest taevast. Öö jooksul külmus laht kinni. Luikedel pole kahjuks pimedas nägemise võimet, nagu minul. Luigid öösel ei lenda. Ja hommikuks olid nende jalad jõesse külmunud. Täpipealt jalaahelais vangid. Oi, kuidas nad

rabelesid, tuututasid ja susistasid, tiivalöökide pahin ja kriuksumine oli kuulda poolde linna. Luiged palusid oma keeles abi. Ja abi saabus. Rahvas kogunes promenaadile õnnetust vaatama, kaks vaprat, herr Pärt ja onu Vitja, tõid pika tuletõrjeredeli, laotasid selle õrnale jääle ning sammusid poolkükakil redelipulkadel jäävangis lindude poole. Libistasid tagumist redeliosa ettepoole ja liikusid aina edasi, kuniks onu Vitja karsumdi sisse sumatas. Ohvitserimundris ja puha. Rahvas promenaadil ahhetas. Laht on madal, kuid selle põhi kuramuse mudane. Onu Vitja karjumine lämmatas luikede kudistamise ja loomulikult tõttas herr Pärt nüüd luikede asemel appi major Vitjale. Teatud tüübid kaldapromenaadil naersid. Häbi, häbi! Kas mõni kass oleks naernud teise õnnetuse üle? Ei! Inimlojusel aga lihtsalt ei ole südametunnistust, seda peab nentima. Herr Pärt kaksas lahti püksirihma, tõmbas selle pükstelt maha, küünitas otsa Vitjale ning tõmbas mehe mudasest põhjast välja. Redelile onu Vitja ei saanudki, tema sumas nüüd mööda põhja otsekui sammuv jäälõhkuja. Herr Pärdi rebadel püksid aga vajusid hoopiski allapoole põlvi, kiskusid maha ka mehe pantalooneidki, nõnda et rahval jätkus naeru rohkem kui rubla eest. Promenaadil viibis ka frau Vaike, kes oma abikaasale pliks-plaks vastu kõrvu virutas.

„Mis sa liputad! Keda sa sellega meelitada tahad?“ prahvatas naine, hing täis õiglast viha.

Nojaa, ükski heategu ei jää karistamata, ütlevad siinkohal need, kes heategusid ei tee. Veeres aastajagu aega, ehk vähemgi ning heategu leidis vabariikliku tunnustuse – ülemnõukogu presiidium autasustas herr Pärti medaliga „Uppuja päästmise eest“. Võinuks anda „Linnupäästja päästmise eest“.

Aga eestlase Pärdi ning venelase Vitja suhted? Kas neist said pärast päästmist suured sõbrad?

Mehed olid ammu sõbrad, äripartnerid, võiks öelda, et Pärt päästis ühtaegu oma äri ja paarimeest.

Aga sellest hiljem. Jutustaja jutt peab olema ladus, ei mingeid ettehippeid! Nii vähe kui võimalik kõrvalepõikeid ja tagasivaateid!

Luiged hukkusid, rebastele langes otsekui taevast tubli kõhutäis. Ka mina püüdsin jaole saada, kuid mine kanavarastega puid ja maid jagama. Ei üritagi, pole ka seisusekohane.

Nüüd, kui lubate, kirjeldan ma edasi vaadet korrusmaja katuselt. Kaugemalt on paista kuulus supelrand oma veel kuulsama spaaga, mil-

le pärast meie Haapsallu ikka puhkama ja spaatama tullakse. Kõik kohad välismaalasi täis! Alul oli raske teha vahet rootsi ja läti keelel, kuid siis laekus südalinnast informatsiooni, et rahvuste eristamiseks sobivad ostukärad, millega inimesed kaubamajast välja tulevad. Mõned koguni kahe korra-kõrraga, mis nad siis oma jõuvankri pagasnikuni tõukavad. Rootslastel on käru peal hiigelkuhi, soomlastel madalam, lätlastel vaesekestel on kraam sootuks lohkus. Eks elatustase ikka otsustab, kui palju sa suudad kahmata.

Spaadest veel kaugemal ja paremal sinetab merel suurem metsane maatükk, nime poolest Hobusaar, kuigi seal pole ühtegi hobust. Aga küll tekivad legendid, et see või too, mõni mõisnik näiteks hoidis seal oma ratsakarja, kui sõdadega pausi pidas! Maailmaga on üldse nõnda, et enne on nimi, pärast luuletatakse sinna legend juurde.

Vaat, Hobusaarele hakkasid frau Vaike ja herr Pärt lennukikütuse bisnisetulude eest (äri tehti koos onu Vitjaga, nagu ma juba ütlesin) suvilat rajama, kuid see töö jäi katki, kuna... Olgu, ma ei ruttu oma jutuga siinkohal kaugemale ettepoole, muidu läheb faabula sõlme. Publik armastab kronoloogilist süžeed, mis eriti ei keeruta.

Frau Vaike, herr Pärt ja poeg Assar püüdsid juba ehitamise alguses kinni ühe sausaba, pistsid linnupuuri ja võtsid kaasa. Viisakat kassipuuri ei raatsinud nad muretseda, ehkki endal oli raha nii palju, et pole otsa ega äärt. Alul oli ta elu nagu kroonukassil, kõike jätkus. Aga kujutage ette, mida vaese kiisukutsika hing pidi läbi elama, kui nad kaatriil üle lahe purjetasid. Müra lööb kõrvanahkadesse augud ja ümberringi lainetab karm vesi. Ta hüüdis appi. Signaliseerisin talle vastu, et olgu rahulik, leppigu saatusega. Saarel põrutas herr Pärt jalaga vastu maad ning ristis:

„Olgu ta nimeks Ants, ja asi ants.“

Heldus, kes siis kassile inimese nime paneb? Ja pealegi sellist levinud nime.

„Äkki on emane?“ kahtles frau Vaike.

„Kass on senikaua isane, kui pojad nurgas,“ lausus poeg Assar, tuntud kassispets.

„Nii jääbki. Kõigepealt nurgad valmis, siis selgub, kas onune või tädine. Senikaua olgu Ants,“ otsustas perekonnapea.

Ja nii läks lahti ehitamine, mis kestis pisikeste vaheaegadega läbi suve.